

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

ЕУРОСИСТЕМА

ДОКЛАД ЗА СБЛИЖАВАНЕ МАЙ 2007

Е ЕСВ ЕЗВ ЕКТ ЕКР

2007

ВЪВЕДЕНИЕ

АНАЛИТИЧНА РАМКА

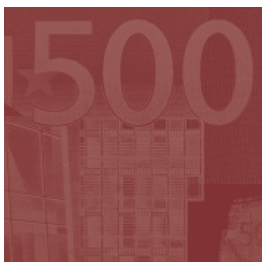
**ПРЕГЛЕД
ПО ДЪРЖАВИ**

BG

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

ЕУРОСИСТЕМА

ВЪВЕДЕНИЕ
АНАЛИТИЧНА РАМКА
ПРЕГЛЕД ПО ДЪРЖАВИ

ДОКЛАД ЗА СБЛИЖАВАНЕ МАЙ 2007

През 2007 г. във всички публикации на ЕЦБ се използват елементи на банкнотата от 20 еуро.

© Европейска централна банка, 2007

Адрес
Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Germany

Пощенски адрес
Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Germany

Телефон
+49 69 1344 0

Интернет страница
<http://www.ecb.int>

Факс
+49 69 1344 6000

Телекс
411 144 ecb d

Всички права запазени. Разрешава се възпроизвеждането само с образователна и нетърговска цел, като изрично се посочва източникът.

Статистическите данни, представени в това издание, са към 26 април 2007 г.

ISSN 1830-608X (на хартия)
ISSN 1830-6098 (онлайн)

СЪДЪРЖАНИЕ

1	УВОД	5
2	АНАЛИТИЧНА РАМКА	
	2.1 ИКОНОМИЧЕСКО СБЛИЖАВАНЕ	7
	2.2 СЪОТВЕТСТВИЕ НА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО С ДОГОВОРА	17
3	ПРЕГЛЕД ПО ДЪРЖАВИ	
	3.1 КИПЪР	41
	3.2 МАЛТА	45

СЪКРАЩЕНИЯ

ДЪРЖАВИ

BE	Белгия	LU	Люксембург
BG	България	HU	Унгария
CZ	Чешка република	MT	Малта
DK	Дания	NL	Нидерландия
DE	Германия	AT	Австрия
EE	Естония	PL	Полша
IE	Ирландия	PT	Португалия
GR	Гърция	RO	Румъния
ES	Испания	SI	Словения
FR	Франция	SK	Словакия
IT	Италия	FI	Финландия
CY	Кипър	SE	Швеция
LV	Латвия	UK	Обединеното кралство
LT	Литва		

ДРУГИ

БВП	брутен вътрешен продукт
БМР	Банка за международни разплащания
ДС	депозитен сертификат
ЕОК	ефективен обменен курс
ЕПИ	Европейски паричен институт
ЕС	Европейски съюз
ЕСС'95	Европейска система от сметки'95
ЕСЦБ	Европейска система на централните банки
ЕЦБ	Европейска централна банка
ИПС	Икономически и паричен съюз
ИПЦ	индекс на потребителските цени
ИЦП	индекс на цените на производител
МВФ	Международен валутен фонд
МОТ	Международна организация по труда
НЦБ	национална централна банка
ОИСР	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ППД	процедура при прекомерен дефицит
ПФИ	парично-финансова институция
РТЕППП	разходи за труд на единица продукция в преработващата промишленост
ХИПЦ	хармонизиран индекс на потребителските цени

В съответствие с практиката в Общността държавите–членки на ЕС, се изреждат в този доклад според азбучния ред на техните имена, изписани на националните им езици.

I УВОД

Еурото бе въведено на 1 януари 1999 г. Понастоящем единната европейска валута е приета от тринадесет държави-членки на Европейския съюз, в съответствие с изискванията на Договора, като Словения бе последната от тях, приела еурото на 1 януари 2007 г. Същевременно след двете разширявания на ЕС през 2004 г. и 2007 г. към настоящия момент 14 държави-членки са непълноправни участници в Икономическия и паричен съюз (ИПС) и все още не са приели еурото.

Този доклад за сближаване е изготвен след полученото на 13 февруари 2007 г. от Кипър и на 27 февруари 2007 г. от Малта искане за преглед на постигнатото от тези държави сближаване. При изготвянето на доклада в изпълнение на изискването по чл. 122, параграф 2 във връзка с чл. 121, параграф 1 от Договора за създаване на Европейската общност (Договора) Европейската централна банка (ЕЦБ) най-малко веднъж на всеки две години или по искане на държава-членка с дерогация докладва пред Съвета на Европейския съюз (Съвета на ЕС) „за напредъка на държавите-членки при изпълнение на техните задължения, свързани с постигането на икономически и паричен съюз“. Подобно изискване се прилага и към Европейската комисия, която също изготвя доклад, като двата доклада едновременно се представят на Съвета на ЕС.

В настоящия доклад ЕЦБ използва рамка, прилагана към предходни доклади за сближаване. В изготвения за конкретните две държави доклад се разглеждат следните въпроси: дали е постигната висока степен на устойчиво икономическо сближаване, съгласувано ли е националното законодателство с разпоредбите на Договора и изпълнени ли са законовите изисквания по отношение на националните централни банки (НЦБ) за превръщането им в неделима част от Еуросистемата.

Анализът на процесите на икономическо сближаване зависи в голяма степен от качеството и интегритета на базовата статистическа информация. Съставянето и отчитането на статистическата информация, в частност за финансите на сектор „Държавно управление“, не трябва да се влияят от политически съображения. Държавите-членки бяха приканени приоритетно да разгледат качеството и интегритета на статистическата си информация с цел да се гарантира използването

на подходяща система за проверка и изготвяне на резултати, както и прилагането на минималните стандарти в сферата на статистиката. Тези стандарти са в подкрепа на независимостта, интегритета и отчетността на националните статистически институти и допринасят за укрепване на доверието в качеството на статистиката на бюджета (виж статистическото приложение към глава 4).

Настоящият доклад за сближаване е структуриран по следния начин. В глава 2 е описана използваната при анализа рамка на икономическото и правното сближаване. Глава 3 съдържа преглед за държавите, разглеждани в доклада, който включва основните резултати от анализа на икономическото и правното сближаване. В глава 4 се анализира по-подробно състоянието на икономическото сближаване за всяка от двете разглеждани държави-членки и се прави преглед на статистическата методология на показателите за сближаване. И в заключение в глава 5 се разглежда съвместимостта между националните законодателства на всяка от двете държави-членки, в т.ч. устройствените закони на националните им централни банки, и чл. 108 и 109 от Договора и Устава на Европейската система на централните банки (ЕСЦБ).

2 АНАЛИТИЧНА РАМКА

2.1 ИКОНОМИЧЕСКО СБЛИЖАВАНЕ

За да проучи степента на икономическо сближаване в двете разглеждани държави-членки, ЕЦБ използва обща аналитична рамка по отношение на всяка от тях. Общата рамка се основава, първо, на разпоредбите на Договора и на тяхното прилагане от страна на ЕЦБ при динамиката на цените, бюджетните салда и коефициентите на дълга, обменните курсове и дългосрочните лихвени проценти, наред с други свързани с тях фактори. Второ, тя се основава на редица допълнителни ретроспективни и прогнозни икономически показатели, смятани за полезни при по-подробното проучване устойчивостта на процеса на сближаване. В четирите карета, включени в тази глава, накратко се припомнят разпоредбите на Договора и са представени методологически подробности, изясняващи прилагането на тези разпоредби от страна на ЕЦБ.

Този доклад е разработен въз основа на принципите, изложени в предишни публикувани от ЕЦБ (а преди това от Европейския паричен институт) доклади, с цел осигуряване на приемственост и равнопоставеност. По-точно, ЕЦБ използва няколко водещи принципа при прилагането на критериите за сближаване (критериите за конвергенция). Първо, отделните критерии се интерпретират и прилагат по строго определен начин. Смисълът на този принцип се състои в това, че главната цел на критериите е да осигурят възможност за участие в Еурозоната само на държави-членки, икономическите условия в които позволяват поддържане в Еурозоната на ценова стабилност и взаимна свързаност. Второ, критериите за сближаване представляват единна и взаимосвързана цялост и трябва да бъдат изпълнявани като система. Договорът определя критериите като равнопоставени, без да ги степенува по важност. Трето, за изпълнението на критериите се съди текущо на база наличните данни. Четвърто, критериите за сближаване следва да се прилагат последователно, прозрачно и еднозначно. Нещо повече, този факт подчертава още веднъж, че сближаване трябва да се постигне трайно, а не само в определен момент. Поради това проучването на държавите е съсредоточено върху устойчивостта на процеса на сближаване.

Във връзка с казаното дотук икономическото развитие на държавите – обект на проучване, се разглежда ретроспективно – като правило за предходните 10 години. Това позволява по-точното определяне, доколко текущите постижения са резултат от действителни структурни промени, което от своя страна води до по-точна преценка за устойчивостта на икономическото сближаване.

Освен това в анализа, където е уместно, се правят и прогнози за бъдещето. Тук особено внимание се обръща на факта, че устойчивостта на благоприятното икономическо развитие зависи изключително много от подходящите и трайни решения на сегашните и бъдещите предизвикателства пред икономическата политика. Като цяло ударението се поставя върху факта, че гарантирането на устойчиво икономическо сближаване зависи както от здравината на началното състояние на икономиката, така и от провежданата след приемането на еурото стопанска политика.

Общата рамка се прилага поотделно към двете разглеждани в този доклад държави-членки. В съответствие с разпоредбите на чл. 121 от Договора при този преглед, който се концентрира върху постигнатото от всяка държава-членка, за всяка от тях се дава индивидуална оценка.

Статистическите данни, включени в този обзорец доклад, са към 26 април 2007 г. Статистическата информация, използвана при прилагането на критериите за сближаване, е предоставена от Европейската комисия (виж също статистическото приложение към глава 4, таблиците и графиките) в сътрудничество с ЕЦБ относно дългосрочните лихвени проценти. Данните за сближаването по отношение на динамиката на цените и на дългосрочните лихвени проценти са до март 2007 г. – последния месец с налични данни за ХИПЦ. Месечните данни за обменните курсове тук са за периода до края на март 2007 г., докато дневните данни са към 26 април 2007 г. Данните за бюджетната позиция обхващат периода до 2006 г. Взети са предвид и прогнози от различни източници наред с последните програми за сближаване на държавите-членки и друга информация, която бе преценена като подходяща за оценяване перспективите за устойчивост на сближаването. Пролетната прогноза на Европейската комисия за 2007 г., която също е взета предвид в този доклад, бе оповестена на 7 май 2007 г. Докладът е приет от Генералния съвет на 14 май 2007 г.

Разпоредбите на Договора по отношение динамиката на цените и тяхното прилагане от страна на ЕЦБ са представени в каре 1.

Каре 1

Динамика на цените

1 Разпоредби на Договора

Чл. 121, параграф 1, първо тире на Договора изисква:

„постигане във висока степен на ценова стабилност; това става ясно, когато равнището на инфлацията се приближава в най-голяма степен до това в трите държави-членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност“.

Чл. 1 от Протокола относно критериите за конвергенция (критериите за сближаване), съдържащи се в чл. 121 от Договора, гласи:

„критерият за ценова стабилност, съдържащ се в чл. 121, параграф 1, първо тире на този Договор, означава, че държавата-членка се отличава с ценова стабилност и със средно равнище на инфлация, наблюдавана в период от една година преди проучването, което не надвишава с повече от 1.5 пр.п. равнището в трите държави-членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност. Инфлацията се измерва чрез индекса на потребителските цени на съпоставима основа, като се вземат предвид различията в националните дефиниции“.

2 Прилагане разпоредбите на Договора

В този доклад ЕЦБ прилага разпоредбите на Договора, както следва:

- Първо, що се отнася до „средното равнище на инфлация, наблюдавана в период от една година преди проучването“, тя се изчислява посредством изменението в средната стойност на ХИПЦ за последните 12 месеца спрямо предишния 12-месечен период. Следователно по отношение на равнището на инфлация в настоящия доклад референтният период е април 2006 г. – март 2007 г.
- Второ, прилага се изискването за „трите държави-членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност“, които служат за определяне на референтната стойност, като се използва непретеглената средна аритметична за равнището на инфлация в следните три държави-членки с най-ниска инфлация: Финландия (1.3%), Полша (1.5%) и Швеция (1.6%). Получава се средно равнище от 1.5%, а след като се прибавят 1.5 пр.п., референтната стойност става 3%.

Инфлацията се измерва с помощта на ХИПЦ, разработен с цел оценяване на сближаването на съпоставима основа чрез ценовата стабилност (виж статистическото приложение). Средният темп на инфлация в Еурозоната е показан в статистическата част на този доклад.

За по-подробно проучване на динамиката на цените средният темп на ХИПЦ-инфлация през 12-месечния референтен период от април 2006 г. до март 2007 г. се разглежда в светлината на икономическото състояние на държавите-членки през

последните 10 години по отношение на ценовата им стабилност. Във връзка с това се обръща внимание на насочеността на паричната политика, по-конкретно на съсредоточаването на паричните власти най-напред върху постигането и поддържането на ценова стабилност, както и върху приноса на други аспекти на икономическата политика за постигането на тази цел. Освен това се взема предвид доколко макроикономическата среда влияе върху постигането на ценова стабилност. Динамиката на цените се разглежда посредством условията на търсенето и предлагането, като между другото се набляга на факторите, влияещи върху разходите за труд на единица продукция и цените на вноса. И накрая, разглеждат се трендовете в развитието на другите значими ценови индекси (например ХИПЦ без преработените храни и енергоносителите, националният ИПЦ, ИПЦ без промените в нетните косвени данъци, дефлаторът на частното потребление, дефлаторът на БВП и цените на производител). Представят се прогнози за инфлацията през следващите години, включително предвиждания на големи международни организации и пазарни участници. Анализират се и структурни аспекти, които имат отношение към поддържането на среда, допринасяща за ценовата стабилност след приемането на еурото.

Разпоредбите на Договора и тяхното прилагане от страна на ЕЦБ по отношение на публичните финанси, както и някои процедурни въпроси, са представени в каре 2.

Каре 2

Публични финанси

1 Разпоредби на Договора

Чл. 121, параграф 1, второ тире на Договора изисква:

„устойчивост на държавната финансова позиция; това е видно от постигането на държавна бюджетна позиция без прекомерен дефицит по смисъла на чл. 104, параграф 6“.

Чл. 2 от Протокола относно критериите за конвергенция (критериите за сближаване), съдържащи се в чл. 121 от Договора, гласи:

„критерият за държавната бюджетна позиция, съдържащ се в чл. 121, параграф 1, второ тире на този Договор, означава, че по време на проучването държавата – членка на ЕС, не подлежи на решение по чл. 104, параграф 6 на този Договор, свързано с наличието на прекомерен дефицит“.

Чл. 104 описва процедурата при прекомерен дефицит. Съгласно чл. 104, параграфи 2 и 3 Европейската комисия изготвя доклад, при положение че

държавата – членка на ЕС, не спази изискванията за бюджетна дисциплина, и по-специално:

- а) дали съотношението между планирания/действителния държавен дефицит и брутният вътрешен продукт е по-голямо от референтната стойност (определена на 3% от БВП в Протокола относно процедурата при прекомерен дефицит), освен ако:
 - съотношението съществено и постепенно е намаляло и е достигнало ниво, близко до референтната стойност; или, алтернативно,
 - излишъкът над референтната стойност е налице само по изключение и временно, а съотношението остава близко до референтната стойност;
- б) дали съотношението между държавния дълг и брутният вътрешен продукт надвишава референтната стойност (определена на 60% от БВП в Протокола относно процедурата при прекомерен дефицит), освен ако спада достатъчно и достига референтната стойност със задоволителни темпове.

Освен това докладът, подготвен от Комисията, трябва да съдържа становище, дали държавният дефицит превишава инвестиционните разходи на правителството, както и други свързани с тях фактори, включително средносрочната икономическа и бюджетна позиция на държавата-членка. Комисията може да подготви доклад и когато счита, че независимо от изпълнението на критериите от страна на дадена държава-членка е въпрос за преценка дали съществува риск от прекомерен дефицит. Икономическият и финансов комитет изготвя становище относно доклада на Комисията. Накрая в съответствие с чл. 104, параграф 6 въз основа на препоръките на Комисията и след като е обсъдил всички съображения, представени от заинтересованата държава-членка, Съветът на ЕС взема решение с квалифицирано мнозинство и въз основа на цялостната оценка, дали в държавата-членка е налице прекомерен дефицит.

2 Прилагане разпоредбите на Договора

За целите на проучването на сближаването ЕЦБ изразява становищата си по отношение на публичните финанси. Във връзка с устойчивото развитие ЕЦБ разглежда основните показатели на бюджета за периода 1997–2006 г., преценява перспективите и предизвикателствата пред финансите на сектор „Държавно управление“ и поставя ударението върху връзката между динамиката на дефицита и дълга.

Съгласно чл. 104 ЕЦБ, за разлика от Комисията, не участва формално в процедурата при прекомерен дефицит. Докладът на ЕЦБ само отчита дали държавата подлежи на процедура при прекомерен дефицит.

По отношение разпоредбата на Договора, според която съотношение *дълг/БВП* над 60% би трябвало „да спада достатъчно и да достига референтната стойност със задоволителни темпове“, ЕЦБ проучва минали и бъдещи трендове на това съотношение.

Проучването на публичните финанси се извършва въз основа на данни от националните сметки съгласно Европейската система от сметки '95 г. (виж

статистическото приложение). По-голямата част от числата, представени в този доклад, бяха предоставени от Комисията през април 2007 г. и включват държавната финансова позиция за периода 1997–2006 г., както и прогнози на Комисията за 2007 г.

По отношение устойчивостта на публичните финанси резултатите за референтната 2006 г. се разглеждат на фона на състоянието на държавите – членки на ЕС, през последните 10 години. Като отправна точка служат промените в коефициента на държавния дълг през този период, както и определящите го фактори, т.е. разликата между номиналния растеж на БВП и лихвените проценти, първичното салдо и корекциите на дефицита и дълга. Такава гледна точка може да предложи допълнителна информация за степента, в която динамиката на дълга се е повлияла от макроикономическата среда, и по-специално от комбинацията растеж – лихвени проценти. Тя може също така да предостави повече информация за приноса на мерките за бюджетна консолидация, намерили отражение в първичното салдо, и за ролята на отделни фактори при корекциите на дефицита и дълга. Освен това при разглеждане структурата на държавния дълг се акцентира най-вече върху дела на краткосрочния дълг и върху дълга в чуждестранна валута, а също и върху промените в тях. Сравнявайки тези дялове с текущото равнище на коефициента на дълга, се вижда чувствителността на бюджетното салдо към промени в обменните курсове и лихвените проценти.

По-нататък се изследва промяната в съотношението *дефицит/БВП*. В този контекст е полезно да се има предвид, че като правило върху годишното изменение на това съотношение в дадена държава въздействат различни фактори. Тези влияния се делят, от една страна, на „циклични“, отразяващи реакцията на дефицита по отношение фазата на икономическия цикъл, и, от друга, „нециклични“, за които често се смята, че отразяват структурни или постоянни промени в бюджетната политика. Не е задължително обаче подобни нециклични влияния, представени количествено в този доклад, изцяло да отразяват структурна промяна в бюджетната позиция, защото включват временно отражение върху бюджетното салдо, което е предизвикано както от мерки, свързани с провежданата политика, така и от някои особени фактори. Проследява се по-подробно и ретроспективният тренд на държавните приходи и разходи и се очертават основните сфери, подлежащи на консолидация.

Погледът върху бъдещото развитие се основава на националните бюджетни планове и на последните прогнози на Европейската комисия за 2007 г., като се взема предвид средносрочната стратегия за бюджета, отразена в програмата за сближаване. Това включва оценка за изпълнение на прогнозните средносрочни цели, залегнали в Пакта за стабилност и растеж, като и за очакваното съотношение *дефицит/БВП* на база провежданата бюджетна политика. Нещо повече, поставя се ударение върху дългосрочните предизвикателства пред устойчивостта на бюджетната позиция и най-вече върху тези, които са свързани с проблема за финансово неосигурените държавни пенсионни системи във връзка с демографските промени и с дадени от правителството гаранции.

Разпоредбите на Договора и тяхното прилагане от страна на ЕЦБ по отношение динамиката на обменния курс са представени в каре 3.

Каре 3

Динамика на обменния курс

1 Разпоредби на Договора

Чл. 121, параграф 1, трето тире на Договора изисква:

„спазване в нормални граници на отклонение, в съответствие с предвиденото от Механизма на обменните курсове на Европейската парична система, в продължение на най-малко две години, без да е осъществено девалвиране спрямо националната валута на която и да е от останалите държави-членки“.

Чл. 3 от Протокола относно критериите за конвергенция (критериите за сближаване), съдържащи се в чл. 121 от Договора, гласи:

„критерият за участието в Механизма на обменните курсове на Европейската парична система, включен в чл. 121, параграф 1, трето тире на Договора, означава, че държавата-членка на ЕС, е спазила в нормални граници отклонението, предвидено в Механизма на обменните курсове на Европейската парична система, без сериозно напрежение в продължение на най-малко две години преди проверката. По специално, в рамките на споменатия период държавата не трябва да е девалвирала по собствена инициатива“ двустранния си централен обменен курс спрямо валутата на друга държава-членка.

2 Прилагане разпоредбите на Договора

По отношение стабилността на обменния курс ЕЦБ проучва дали държавата участва в Механизма на обменните курсове II (с който от януари 1999 г. беше заменен Механизмът на обменните курсове) в продължение на най-малко две години преди проверката за сближаването, без да е изпитвала сериозно напрежение и най-вече без

да е девалвираща валутата си по отношение на еурото. Ако периодът на участие е по-кратък, динамиката на обменния курс се разглежда в рамките на двегодишен референтен период, както в предишните доклади.

При проучване стабилността на обменния курс по отношение на еурото се акцентира върху близостта на обменния курс до централния курс при Механизма на обменните курсове II, като се вземат предвид и факторите, които биха могли да предизвикат поскъпване, което е в съзвучие с използвания по-рано подход. В този смисъл широчината на диапазона на колебание в рамките на Механизма на обменните курсове II не изкривява разглеждането на критерия за стабилност на обменния курс.

Нещо повече, липсата на „сериозно напрежение“ обикновено се разглежда при: 1) проверка на степента, в която обменните курсове се отклоняват от централните курсове спрямо еурото при Механизма на обменните курсове II; 2) използване на показатели като колебливост на обменния курс спрямо еурото и техните трендове, както и диференциал на краткосрочните лихвени проценти по отношение на тези в Еурозоната и неговото изменение; и 3) преценка ролята на интервенциите в чуждестранна валута.

Всички двустранни обменни курсове през референтния период от май 2005 г. до април 2007 г. са официални референтни курсове на ЕЦБ (виж статистическото приложение).

И Кипър, и Малта участват в Механизма на обменните курсове II от 2 май 2005 г., т.е. малко повече от две години преди приключването на този доклад. Съотношението между техните валути и еурото е представено за периода 27 април 2005 г. – 26 април 2007 г. (т.е. данните в този доклад са към тази дата). От 26 април 2007 г. до 14 май 2007 г. (датата на приключване на работата по настоящия доклад) обменните курсове на двете държави спрямо еурото бяха стабилни.

В допълнение към състоянието на номиналния обменен курс спрямо еурото в доклада накратко се разглеждат и данни, свързани със стабилността на текущия обменен курс. Те са изчислени посредством промените в реалния двустранен и в ефективния обменен курс, текущата, капиталовата и финансовата сметка на платежния баланс и нетната международна инвестиционна позиция на държавите през по-продължителен период от време. По отношение на пазарната интеграция е разгледан и делът на Еурозоната в общия външнотърговски обмен на съответните държави.

Разпоредбите на Договора и тяхното прилагане от страна на ЕЦБ по отношение динамиката на дългосрочните лихвени проценти са представени в каре 4.

Каре 4

Динамика на дългосрочните лихвени проценти

1 Разпоредби на Договора

Чл. 121, параграф 1, четвърто тире на Договора изисква:

„трайност на конвергенцията (сближаването), постигната от държавата-членка и от нейното участие в Механизма на обменните курсове на Европейската парична система, което намира отражение в равнището на лихвените проценти в дългосрочен аспект“.

Чл. 4 от Протокола относно критериите за конвергенция (критериите за сближаване), съдържащи се в чл. 121 от Договора, гласи:

„критерият за конвергенция (сближаване) на лихвените проценти, съдържащ се в чл. 121, параграф 1, четвърто тире на този Договор, означава, че в продължение на една година преди проучването средният номинален дългосрочен лихвен процент в държавата-членка не е надвишавал с повече от 2 пр.п. този в трите държави-членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност. Лихвените проценти се измерват на база дългосрочните държавни облигации или други сравними ценни книжа, като се вземат предвид различията в националните дефиниции“.

2 Прилагане разпоредбите на Договора

В контекста на този доклад ЕЦБ прилага разпоредбите на Договора, както следва:

- Първо, по отношение на „средния номинален дългосрочен лихвен процент“, наблюдаван през „период от една година преди проучването“, дългосрочният лихвен процент е изчислен като средноаритметична стойност за последните 12 месеца, за които има налични данни за ХИПЦ. Референтният период, разглеждан в този доклад, е април 2006 г. – март 2007 г.
- Второ, изискването за „трите държави-членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност“, спрямо които се определя референтната стойност, се прилага, като се използва непретеглената средна аритметична за дългосрочните лихвени проценти в същите три държави, както при изчисляването на референтната стойност на критерия за ценова стабилност (виж каре 1). През референтния период, разглеждан в доклада, дългосрочните лихвени проценти в тези три държави бяха: 3.8% (Швеция), 3.9% (Финландия) и 5.3% (Полша); в резултат средната стойност възлиза на 4.4%, а след като се добавят 2 пр.п., референтната стойност става 6.4%.

Лихвените проценти са изчислени на база наличните хармонизирани дългосрочни лихвени проценти, изведени за целите на проучването на сближаването (виж статистическото приложение).

За да бъде оценена трайността на сближаването, постигнато от държава-членка, за която няма наличен хармонизиран дългосрочен лихвен процент, и участието ѝ в Механизма на обменните курсове II, се извършва възможно най-пълен анализ на финансовите пазари, като се вземат предвид равнището на държавния дълг и други свързани с него показатели.

Както беше споменато по-горе, в Договора ясно се подчертава, че „трайността на конвергенцията“ (сближаването) намира отражение в равнището на дългосрочните лихвени проценти. Затова динамиката им през референтния период април 2006 г. – март 2007 г. се разглежда на фона на дългосрочните лихвени проценти за последните 10 години (или през периода, за който има налични данни) и на основните фактори, определящи диференциала им по отношение на средния преобладаващ в Еурозоната дългосрочен лихвен процент.

И накрая, чл. 121, параграф 1 от Договора изисква този доклад да отчита някои други значими фактори, а именно „развитието на екюто, последиците от интеграцията на пазарите, състоянието и развитието на текущата сметка по платежните баланси и проучването на промените в разходите за труд на единица продукция и в останалите ценови индекси“. Тези фактори са разгледани в глава 4 наред с отделните изброени по-горе критерии. Предвид преминаването от 1 януари 1999 г. към еуро екюто вече не е предмет на разглеждане.

2.2 СЪОТВЕТСТВИЕ НА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО С ДОГОВОРА

2.2.1 ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно чл. 122, параграф 2 от Договора се изисква ЕЦБ (и Комисията) най-малко веднъж на две години или по искане на държава-членка с дерогация да докладват на Съвета на ЕС в съответствие с процедурата, предвидена в чл. 121, параграф 1. Докладите включват преглед на съответствието между националното законодателство на всяка държава-членка с дерогация, включително устройствения закон на централната ѝ банка, от една страна, и от друга, чл. 108 и 109 от Договора и Устава на ЕСЦБ и ЕЦБ (наричан по-долу *Устава*). Това произтичащо от Договора задължение на държавите-членки с дерогация се нарича още *правно сближаване*. Извършваната от ЕЦБ оценка на правното сближаване не се ограничава единствено до изготвянето на формална оценка за съответствие на буквата на закона в националното законодателство, а може да разгледа и до каква степен прилагането на конкретните разпоредби съответства на духа на Договора и Устава. ЕЦБ е особено обезпокоена от зачестилите напоследък сигнали за оказване на натиск върху органите за вземане на решения на национални централни банки в някои от държавите-членки, което противоречи на духа на Устава по отношение независимостта на централните банки. Следователно ЕЦБ ще следи внимателно ситуацията в държавите-членки, преди да даде окончателната си положителна оценка за съответствие на националното им законодателство с Договора и Устава.

ДЪРЖАВИ-ЧЛЕНКИ С ДЕРОГАЦИЯ И ПРАВНО СБЛИЖАВАНЕ

Кипър и Малта, чиито национални законодателства се разглеждат в този доклад, са със статут на държави-членки с дерогация, т.е. държави, които все още не са приели еурото. Съгласно чл. 4 от Акта относно условията за присъединяване¹: „Всяка от

¹ Акт относно условията за присъединяване на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения и Словашката република и промените в учредителните договори на Европейския съюз (ОВ, L 236, 23.09.2003 г., с. 33). За България и Румъния виж чл. 5 от Акта за присъединяване на Република България и Република Румъния и промените в учредителните договори на Европейския съюз (ОВ, L 157, 21.06.2005 г., с. 203).

новите държави-членки участва в Икономическия и паричен съюз от датата на присъединяване като държава-членка с дерогация по смисъла на чл. 122 от Договора“.

ЕЦБ разгледа степента на правно сближаване на Кипър и Малта, както и законодателните мерки, които са предприети или е необходимо да бъдат предприети от тези държави за постигането на тази цел.

Правното сближаване се оценява с цел да подпомогне вземането на решение от Съвета на ЕС за това, кои държави-членки „отговарят на необходимите условия за приемане на единната валута“. В правната сфера към тези условия в частност се отнасят независимостта на централната банка и правната интеграция на НЦБ към Еуросистемата.

СТРУКТУРА НА ПРАВНАТА ОЦЕНКА

Правната оценка като цяло следва рамката на предходните доклади за правно сближаване на ЕЦБ и Европейския паричен институт (ЕПИ) и по-конкретно докладите за сближаване на ЕЦБ от декември 2006 г. (за Чехия, Естония, Кипър, Латвия, Унгария, Малта, Полша, Словакия и Швеция), май 2006 г. (за Литва и Словения), 2004 г. (за Чехия, Естония, Кипър, Латвия, Унгария, Малта, Полша, Словения, Словакия и Швеция), 2002 г. (за Швеция) и 2000 г. (за Гърция и Швеция), както и Доклада за сближаване на ЕПИ от 1998 г. Съответствието на националното законодателство се преценява, като се вземат предвид и извършените преди 15 март 2007 г. законодателни промени.

2.2.2 ОБХВАТ НА АДАПТИРАНЕ

2.2.2.1 ОБЛАСТИ НА АДАПТИРАНЕ

С цел определяне на областите, в които националното законодателство се нуждае от адаптиране, се разглеждат следните въпроси:

- съответствие с разпоредбите на Договора (чл. 108) и Устава (чл. 7 и 14.2), свързани с независимостта на НЦБ, както и с разпоредбите за поверителност по чл. 38 от Устава;

- съответствие със забраната за пряко финансиране (чл. 101 от Договора) и за привилегирован достъп (чл. 102 от Договора), както и с регламентираното в правото на Общността единно изписване на еурото; и
- правна интеграция на НЦБ в Еуросистемата (по-специално с оглед чл. 12.1 и 14.3 от Устава).

2.2.2.2 „СЪОТВЕТСТВИЕ“ ИЛИ „ХАРМОНИЗАЦИЯ“

Съгласно изискванията на чл. 109 от Договора националното законодателство трябва да „съответства“ на Договора и Устава; следователно всяко несъответствие следва да бъде отстранено. Задължението за съответствие остава в сила независимо от върховенството на Договора и Устава по отношение на националното законодателство, както и независимо от естеството на конкретното несъответствие.

Изискването за „съответствие“ на националното законодателство не означава, че Договорът изисква „хармонизиране“ на устройствените закони на НЦБ нито помежду им, нито по отношение на Устава. Националните особености могат да бъдат запазени, доколкото не засягат изключителните правомощия на Общността в паричната област. Според чл. 14.4 от Устава НЦБ могат да изпълняват различни от посочените в Устава функции, доколкото те не противоречат на целите и задачите на ЕСЦБ. Разпоредбите в устройствените закони на НЦБ, с които им се възлага упражняването на такива допълнителни функции, са явен пример за обстоятелства, при които се допускат различия. По-скоро понятието „съответстващ“ показва, че националното законодателство и устройствените закони на НЦБ трябва да се променят, за да се отстранят противоречия с Договора и Устава и да се гарантира в достатъчна степен интегрирането на НЦБ в ЕСЦБ. Конкретно това означава, че е необходимо да се променят всички разпоредби, които накърняват независимостта на НЦБ, както е дефинирана в Договора, и нейната роля като неразделна част от ЕСЦБ. Следователно за постигането на тази цел не е достатъчно да се разчита единствено на върховенството на правото на Общността по отношение на националното право.

Задължението по чл. 109 от Договора се отнася само до несъответствие с Договора и Устава. Националното законодателство, несъответстващо на вторичното право на

Общността, обаче също следва да бъде приведено в съответствие с него. Върховенството на законодателството на Общността не освобождава държавите-членки от задължението да приведат националното си законодателство в съответствие с това на Общността. Това общо изискване произтича не само от чл. 109 от Договора, но и от съдебната практика на Съда на Европейските общности.²

Договорът и Уставът не описват начина, по който следва да бъде адаптирано националното законодателство. Това може да бъде постигнато чрез позоваване на Договора и Устава, чрез включване на разпоредби от Договора и Устава в националното законодателство с позоваване на съответния източник или чрез отмяна на несъответстващите разпоредби, както и като се съчетаят посочените методи.

Освен това като инструмент за постигане и поддържане съответствието на националното законодателство с Договора и Устава институциите на Общността и държавите-членки съгласно чл. 105, параграф 4 от Договора и чл. 4 от Устава се консултират с ЕЦБ относно проекти на законови разпоредби в области от нейна компетентност. Съгласно Решение 98/415/ЕО на Съвета от 29 юни 1998 г. за консултирането на националните власти с ЕЦБ по отношение на проектите за законодателни разпоредби³ държавите-членки изрично се задължават да предприемат мерки за изпълнението на това задължение.

2.2.3 НЕЗАВИСИМОСТ НА НЦБ

Що се отнася до независимостта на НЦБ и режима на поверителност, националното законодателство на държавите-членки, които се присъединиха към ЕС през 2004 г., трябваше да се промени така, че да отговаря на съответните разпоредби от Договора и Устава и да влезе в сила на 1 май 2004 г. Швеция трябваше да направи необходимите изменения към момента на създаване на ЕСЦБ на 1 юни 1998 г.

² Виж по-конкретно Дело № 167/73 *Комисията на Европейските общности срещу Френската република* [1974] ECR 359 (*Code du Travail Maritime*).

³ ОВ L 189, 3.07.1998 г., с. 42.

2.2.3.1 НЕЗАВИСИМОСТ НА ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА

През ноември 1995 г. ЕПИ разработи списък с критерии за независимост на централната банка (подробно изложени по-късно в Доклада за сближаване от 1998 г.), въз основа на които се анализира националното законодателство на държавите-членки и в частност устройствените закони на техните НЦБ. Понятието *независимост на централната банка* включва няколко вида независимост – функционална, институционална, персонална и финансова, – които следва да се разглеждат поотделно. По-задълбочен анализ на тези аспекти от независимостта на централната банка се съдържа в приетите през последните няколко години становища на ЕЦБ. Тези четири аспекта са основа за оценка на степента на сближаване между националното законодателство на държавите-членки с дерогация, от една страна, и разпоредбите на Договора и Устава, от друга.

ФУНКЦИОНАЛНА НЕЗАВИСИМОСТ

Независимостта на централната банка не е самоцел, а средство за постигане на ясно дефинираната цел, която има приоритет пред всички останали. Функционалната независимост изисква основната цел на всяка НЦБ да бъде ясно определена и законово обоснована и напълно да съответства на залегналата в Договора основна цел – поддържането на ценова стабилност. Това е осъществимо, когато НЦБ разполагат с необходимите средства и инструменти за постигането на тази цел, без да зависят от други органи. Предвиденото в Договора изискване за независимост на централната банка отразява общоприетото схващане, че основната цел, свързана с ценовата стабилност, е най-лесно постижима от напълно независима институция с точно определени функции. Независимостта на централната банка напълно съответства на отговорността на институцията за взетите от нея решения – важен фактор за укрепване на доверието в независимостта ѝ. Това изисква прозрачност и диалог с трети лица.

Договорът не съдържа конкретни указания, откога НЦБ на държавите-членки с дерогация е необходимо да се придържат към основната цел за ценова стабилност, определена в чл. 105, параграф 1 от Договора и чл. 2 от Устава. В случая с Швеция

въпросът бе дали това задължение да съществува от момента на създаване на ЕСЦБ, или от приемането на еурото. А за присъединилите се на 1 май 2004 г. към ЕС държави-членки бе дали изискването да влезе в сила от тази дата, или от приемането на еурото. Докато чл. 105, параграф 1 от Договора е неприложим за държавите-членки с дерогация (виж чл. 122, параграф 3 от Договора), към тях се прилага чл. 2 от Устава (виж чл. 43.1 от Устава). ЕЦБ счита, че задължението на НЦБ да поставят ценовата стабилност като своя основна цел се отнася за Швеция от 1 юни 1998 г. и от 1 май 2004 г. за държавите-членки, присъединили се към ЕС на тази дата. Това виждане се основава на факта, че ценовата стабилност като един от водещите принципи на Общността (чл. 4, параграф 3 от Договора) е приложим и към държавите-членки с дерогация. Становището се обосновава и с определената в Договора цел всички държави-членки да се стремят към постигане на макроикономическо сближаване, включително ценова стабилност, което е смисълът на тези редовни доклади на ЕЦБ и Комисията. Този извод се налага и от основната причина за независимостта на централната банка, която независимост е обоснована само при условие че ценовата стабилност има приоритет пред всички останали общи цели.

Оценката на държавите в настоящия доклад се базира на тези изводи по отношение на момента, от който влиза в сила изискването към НЦБ на държавите-членки с дерогация да превърнат ценовата стабилност в своя основна цел.

ИНСТИТУЦИОНАЛНА НЕЗАВИСИМОСТ

Принципът на институционалната независимост изрично се упоменава в чл. 108 от Договора и в чл. 7 от Устава. Съгласно техните разпоредби се забранява на НЦБ и на членовете на органите им за вземане на решения да искат или приемат указания от институции или органи на Общността, от правителство на държава-членка или от някой друг орган. В допълнение институциите и органите на Общността, както и правителствата на държавите-членки не могат по никакъв начин да оказват влияние върху членовете на органите за вземане на решения на НЦБ при изпълнение на свързаните с ЕСЦБ задачи на НЦБ.

Независимо от това, дали НЦБ е създадена като държавен орган, като специален публичноправен орган или просто като акционерно дружество, самото отношение

на собственост съдържа в себе си риск от опити за оказване на натиск от страна на собственика при вземането на решения относно изпълнението на задачи, свързани с ЕСЦБ. Подобни опити за упражняване на влияние чрез правата на акционерите или по друг начин могат да накърнят независимостта на НЦБ и следователно трябва да бъдат законово ограничени.

Забрана за даване на указания

Правата на трети лица да дават указания на НЦБ, на техните органи за вземане на решения или на членовете на тези органи са несъвместими с Договора и Устава, когато засягат задачи, свързани с ЕСЦБ.

Забрана за одобряване, спиране, отмяна или отлагане на решения

Несъвместими с Договора и Устава са правата на трети лица да одобряват, спират, отменят или отлагат прилагането на решения на НЦБ, когато засягат задачи, свързани с ЕСЦБ.

Забрана за цензуриране на решения с правно основание

Правото на други органи освен независимите съдебни органи да цензурират на правно основание решения, отнасящи се до изпълнението на свързани с ЕСЦБ задачи, е несъвместимо с Договора и Устава, тъй като изпълнението им не подлежи на преразглеждане на политическо равнище. Право на управителя да спира на правно основание прилагането на решения, взети от съответните компетентни органи на ЕСЦБ или НЦБ, и впоследствие да ги внася за окончателно решаване от политически органи, би било равнозначно на искане на указания от трето лице.

Забрана за участие с право на глас в заседания на органите за вземане на решения на НЦБ

Несъвместимо с Договора и Устава е участието с право на глас на представители на трети лица в органите за вземане на решения на НЦБ по въпроси, отнасящи се до изпълнението от НЦБ на свързани с ЕСЦБ задачи, включително и когато техният глас не е решаващ.

Забрана за предварителни консултации относно решение на НЦБ

Изрично законово задължение на НЦБ да се консултира с трети лица преди вземане на решения би предоставило на тези трети лица формален механизъм за влияние върху крайното решение, поради което такова задължение е несъвместимо с Договора и Устава.

В същото време обаче диалогът между НЦБ и трети лица, включително по силата на законови задължения за предоставяне на информация и размяна на мнения, е съвместим с Договора и Устава, при условие че:

- това не води до накърняване независимостта на членовете на органите за вземане на решения на НЦБ;
- напълно се зачита специалният статут на управителя в качеството му на член на Генералния съвет на ЕЦБ;
- е спазено изискването за поверителност, произтичащо от Устава.

Осигуряване изпълнението на задължения на членове на органите за вземане на решения на НЦБ

Законовите разпоредби относно изпълнение от страна на трети лица (например правителствени органи) на задължения на членове на органите за вземане на решение на НЦБ (например във връзка с отчетността) следва да съдържат достатъчни правни гаранции, че това правомощие няма да накърни компетентността на отделните членове на НЦБ да вземат самостоятелно решения, свързани с отнасящи се до ЕСЦБ задачи (или да прилагат решения, взети на равнище ЕСЦБ). Във връзка с това е препоръчително включването на изрична разпоредба в устройствените закони на НЦБ.

ПЕРСОНАЛНА НЕЗАВИСИМОСТ

Независимостта на централната банка допълнително е защитена и от разпоредбата на Устава, с която се гарантира определен срок на мандата на членовете на органите на НЦБ за вземане на решения. Управителите са членове на Генералния съвет на ЕЦБ. Съгласно чл. 14.2 от Устава устройствените закони на НЦБ следва да предвиждат в частност най-малко петгодишен мандат за управителя на централната банка. Същата разпоредба предотвратява произволно освобождаване на управителите, като предвижда, че те могат да бъдат освобождавани от длъжност само в случай че не отговарят на условията за изпълнение на задълженията си или

ако са признати за виновни за съществено нарушение на служебните си задължения, като е предвидена възможност решението за освобождаване да бъде отнесено за разглеждане пред Съда на Европейските общности. Устройствените закони на НЦБ следва да са съобразени с горната разпоредба, както е посочено по-долу.

Минимална продължителност на мандата на управителите

Съгласно чл. 14.2 от Устава устройствените закони на НЦБ следва да предвиждат най-малко петгодишен мандат за управителя. Това не изключва по-дълъг мандат, доколкото при неопределен срок на мандата не е необходимо изменение на устройствените закони, при условие че основанията за освобождаване от длъжност на управителя отговарят на тези в чл. 14.2 от Устава. При промени в устройствените закони на НЦБ актът, с който се извършват тези промени, следва да гарантира продължителността на мандата на управителя и на другите членове на органите за вземане на решения, които могат да го заместят.

Основания за освобождаване на управителите

Устройствените закони на НЦБ следва да гарантират, че управителите не могат да бъдат освобождавани от длъжност на други основания освен посочените в чл. 14.2 от Устава. Това изискване има за цел да предотврати заинтересованите органи, особено правителството или парламентът, да имат право по своя преценка да освобождават управителя. Устройствените закони на НЦБ следва или да включват основания за освобождаване, съвместими със залегналите в чл. 14.2 от Устава, или да не упоменават основания за освобождаване (тъй като чл. 14.2 е пряко приложим).

ГАРАНЦИИ ЗА ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТТА НА МАНДАТА И ОСНОВАНИЯ ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ НА ЧЛЕНОВЕ НА ОРГАНИТЕ ЗА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ НА НЦБ, РАЗЛИЧНИ ОТ УПРАВИТЕЛЯ, УЧАСТВАЩИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СВЪРЗАНИ С ЕСЦБ ЗАДАЧИ

Персоналната независимост би била застрашена, ако нормите, които се отнасят до продължителността на мандата и основанията за освобождаване на управителите, не се прилагат и по отношение на другите членове на органите за вземане на решения на НЦБ, които участват при изпълнението на свързани с ЕСЦБ задачи.⁴ Различни

⁴ Виж параграф 8 от Становище CON/2004/35 на ЕЦБ от 4 ноември 2004 г. по искане на Министерството на финансите на Унгария относно законопроект, изменящ Закона за централната банка на Унгария (*Magyar Nemzeti Bank*); параграф 8 от Становище CON/2005/26 на ЕЦБ от 4 август

разпоредби на Договора и Устава изискват сходни гаранции за продължителността на мандата на членовете на тези органи. Докато чл. 14.2 от Устава не ограничава гаранциите за продължителността на мандата на управителите, чл. 108 от Договора и чл. 7 от Устава се отнасят по-скоро за „членове на органите за вземане на решения“ на НЦБ, отколкото специално за управителите. Това се отнася по-специално за случаите, в които управителят е „пръв сред равни“, които имат еднакво на неговото право на глас, както и когато тези членове могат да го заместят.

Право на съдебен контрол

Членовете на органите за вземане на решения на НЦБ имат право да обжалват решението за освобождаването си пред независим съд, за да бъдат ограничени възможностите за политически мотивирано тълкуване на основанията за тяхното освобождаване.

Чл. 14.2 от Устава предвижда, че управителите на НЦБ, които са били освободени от длъжност, могат да сезират Съда на Европейските общности. Националното законодателство следва да препраща към Устава или да не споменава правото да се сезира Съдът на Европейските общности (тъй като чл. 14.2 е пряко приложим).

Националното законодателство трябва също да предвижда право на съдебен контрол от страна на националните съдилища върху решенията за освобождаване на другите членове на органите за вземане на решения на НЦБ, участващи при изпълнението на свързани с ЕСЦБ задачи. Това право може да се прилага на общо основание или да бъде обособено в специална разпоредба. Макар да може да се каже, че това право се прилага на общо основание, от съображения за правна сигурност е препоръчително специално да бъде уредено такова право на съдебен контрол.

2005 г. по искане на централната банка на Словакия (*Národná banka Slovenska*) относно законопроект, изменящ Акт № 566/1992 *Coll.* за *Národná banka Slovenska*, с изменения, и относно изменения в отделни закони; параграф 3.3 от Становище *CON/2006/44* на ЕЦБ от 25 август 2006 г. по искане на централната банка на Италия (*Banca d'Italia*) относно изменения Устав на *Banca d'Italia*; параграф 2.6 от Становище *CON/2006/32* на ЕЦБ от 22 юни 2006 г. по искане на Сената на Франция относно проект на закон за централната банка на Франция (*Banque de France*); и параграфи 2.3 и 2.4 от Становище *CON/2007/6* на ЕЦБ от 7 март 2007 г. по искане на Министерството на финансите на Германия относно проект за осмо изменение на Закона за централната банка на Германия (*Deutsche Bundesbank*).

Гаранции срещу конфликт на интереси

Персоналната независимост изисква също да се гарантира, че не възниква конфликт на интереси между задълженията на членовете на органите за вземане на решения на НЦБ по отношение на съответните НЦБ (както и на управителите по отношение на ЕЦБ) и всички други функции, които тези членове на органите за вземане на решения на НЦБ, участващи в изпълнението на свързани с ЕСЦБ задачи, могат да изпълняват и които могат да застрашат персоналната им независимост. По принцип членството в участващ в изпълнението на свързани с ЕСЦБ задачи орган за вземане на решения на НЦБ е несъвместимо с упражняването на други функции, които могат да доведат до конфликт на интереси. В частност членовете на тези органи за вземане на решения не могат да заемат длъжности или да имат участия, които могат да окажат влияние върху тяхната дейност, независимо дали в качеството им на служители на изпълнителната или на законодателната власт в регионална или местна администрация, или чрез участие в предприятия. Изключително внимание следва да се отдели на предотвратяването на възможен конфликт на интереси при членове на органите за вземане на решения, които нямат изпълнителни правомощия.

ФИНАНСОВА НЕЗАВИСИМОСТ

Дори когато дадена НЦБ е напълно независима във функционално, институционално и персонално отношение (т.е. когато това е гарантирано с нейния устройствен закон), нейната обща независимост би била застрашена, ако тя не може самостоятелно да разполага с достатъчно финансови средства, позволяващи ѝ да изпълнява задълженията си (т.е. да изпълнява свързаните с ЕСЦБ задачи в съответствие с Договора и Устава).

Съобразно обстоятелствата държавите-членки нямат право да допускат техните НЦБ да попадат в ситуация на недостиг на финансови средства за изпълнение на свързани с ЕСЦБ или съответно с Еуросистемата задачи. Следва да се отбележи, че чл. 28.1 и чл. 30.4 от Устава осигуряват възможност за допълнително искане към НЦБ да извършват вноски в капитала на ЕЦБ, както и допълнително да прехвърлят валутни резерви.⁵ Нещо повече, чл. 33.2 от Устава предвижда,⁶ че в случай на

⁵ Чл. 30.4 от Устава се прилага само за Еуросистемата.

⁶ Чл. 33.2 от Устава се прилага само за Еуросистемата.

претърпяна от ЕЦБ загуба, която не може да бъде изцяло покрита за сметка на общия резервен фонд, Управителният съвет на ЕЦБ може да вземе решение остатъчната загуба да бъде покрита за сметка на паричните приходи за съответната финансова година пропорционално и до размера на сумите, които се разпределят между НЦБ. Принципът на финансова независимост изисква спазването на тези разпоредби да не накърнява способността на НЦБ да изпълнява функциите си.

Освен това принципът на финансова независимост предполага, че НЦБ трябва да има достатъчно възможности да изпълнява не само свързаните с ЕСЦБ задачи, но и своите национални задачи (например издръжка на администрацията и собствените си операции).

Във връзка с това идеята за финансова независимост на НЦБ трябва да бъде оценявана според това, дали трети лица могат да упражняват пряко или косвено влияние върху задачите на НЦБ и върху нейната способност (както оперативна с оглед на човешките ресурси, така и финансова в смисъл на достатъчно финансови ресурси) да изпълнява възложените ѝ функции. Особено важни в това отношение са изложените по-долу четири аспекта на финансовата независимост, някои от които неотдавна бяха допълнително уточнени.⁷ Именно по отношение на тези елементи на финансовата независимост НЦБ са най-уязвими при външно влияние.

⁷ Главните определящи становища на ЕЦБ в тази област са следните:

- CON/2002/16 от 5 юни 2002 г. по искане на Финансовия департамент на Ирландия относно законопроекта *Central Bank and Financial Services Authority of Ireland Bill* от 2002 г.;
- CON/2003/22 от 15 октомври 2003 г. по искане на Министерството на финансите на Финландия относно правителствения законопроект за изменение на Акта за *Suomen Pankki* и свързаните с него актове;
- CON/2003/27 от 2 декември 2003 г. по искане на Федералното министерство на финансите на Австрия относно федералния законопроект за Националната фондация за изследвания, технологии и развитие;
- CON/2004/1 от 20 януари 2004 г. по искане на Комисията по икономика на Парламента на Финландия относно правителствения законопроект за изменение на Акта за *Suomen Pankki* и свързаните с него актове;
- CON/2006/38 от 25 юли 2006 г. по искане на централната банка на Гърция (*Bank of Greece*) относно проекторазпоредба за пълномощията на централната банка в сферата на защитата на потребителите;
- CON/2006/47 от 13 септември 2006 г. по искане на Министерството на промишлеността и търговията на Чешката република относно изменения на Закона за централната банка на Чешката република (*Česka národní banka*);
- CON/2007/8 от 21 март 2007 г. по искане на Министерството на промишлеността и търговията на Чешката република относно някои свързани с централната банка на Чешката република (*Česka národní banka*) разпоредби на законопроекта за изменение на Закона за защита на потребителите.

Съставяне на бюджета

Правомощия на трети лица да определят или да влияят върху бюджета на НЦБ са несъвместими с финансовата ѝ независимост, освен ако в закон съществува предпазна клауза, според която такива правомощия не накърняват финансовите средства за изпълнението на свързани с ЕСЦБ задачи на НЦБ.

Счетоводни правила

Счетоводните отчети се съставят или според общите счетоводни правила, или съгласно правилата, определени от органите за вземане на решения на НЦБ. Ако правилата се определят от трети лица, те задължително отразяват предложенията на органите за вземане на решения на НЦБ.

Годишните финансови отчети се приемат от органите за вземане на решения на НЦБ, подпомагани от независими счетоводители, и могат да подлежат на последващо одобрение от трети лица (например правителство, парламент). По отношение на печалбата органите за вземане на решения на НЦБ следва да имат възможност да решават независимо и професионално.

Когато операциите на НЦБ подлежат на контрол от страна на сметна палата или друг подобен орган, на който е възложено да осъществява контрол върху използването на публичните финанси, обхватът на контрола трябва да е точно определен с правна рамка, без да засяга дейността на независимия външен одитор на НЦБ, както е посочено в чл. 27.1 от Устава. Одитът от страна на държавна институция следва да се извършва на неполитическа, независима и чисто професионална основа.

Разпределение на печалбата, капитал и финансови резерви на НЦБ

Устройствените закони на НЦБ могат да предвиждат начина на разпределяне на печалбата. При липса на такива разпоредби решението за разпределяне на печалбата следва да бъде взето от органите за вземане на решения на НЦБ въз основа на професионални критерии, като не може да бъде предмет на преценка от трети лица, освен ако не съществува изрична предпазна клауза за неприкосновеност на

финансовите средства, необходими за изпълнението на свързани с ЕСЦБ задачи на НЦБ.

Държава-членка не може да наложи намаляване капитала на НЦБ без предварително съгласие на органите за вземане на решения на НЦБ, чиято цел е да гарантират, че тя си запазва достатъчно финансови средства за изпълнение на определените в чл. 105, параграф 2 от Договора и в Устава правомощия на НЦБ като член на ЕСЦБ. По отношение на финансовите провизии или буферни запаси НЦБ трябва да може да заделя по свое усмотрение финансови провизии, за да запази реалната стойност на своя капитал и активи.

Финансова отговорност на надзорните органи

В някои държави-членки органите за финансов надзор са част от НЦБ. Когато такива органи са подчинени на независимите органи за вземане на решения на НЦБ, това не поражда проблеми. В случай обаче, че на органите за финансов надзор със закон е дадена самостоятелност при вземането на решения, важно е да се гарантира, че решенията им като цяло не застрашават финансовите средства на НЦБ. В такива случаи националното законодателство следва да предостави на НЦБ окончателен контрол върху всяко решение на надзорните органи, което би могло да се отрази върху независимостта на НЦБ и в частност върху нейната финансова независимост.

2.2.3.2 ПОВЕРИТЕЛНОСТ

Задължението на служителите на ЕЦБ и НЦБ за спазване на професионална тайна съгласно чл. 38 от Устава може да послужи като основание за подобни разпоредби в устройствените закони на НЦБ или в законодателствата на държавите-членки. Върховенството на правото на Общността и приетите въз основа на него правила също предполагат, че по отношение достъпа на трети лица до документи националното право не може да нарушава режима на поверителност на ЕСЦБ.

2.2.4 ЗАБРАНА ЗА ПРЯКО ФИНАНСИРАНЕ И ПРИВИЛЕГИРОВАН ДОСТЪП

2.2.4.1 ЗАБРАНА ЗА ПРЯКО ФИНАНСИРАНЕ

Забраната за пряко финансиране е заложена в чл. 101, параграф 1 от Договора, с който се забранява предоставянето на овърдрафт, както и на други видове кредитни улеснения от страна на ЕЦБ или НЦБ на държави-членки в полза на институции или органи на Общността, централното държавно управление, регионални, местни или други органи на публичната власт, на други органи – субекти на публичното право, или на публични предприятия на държави-членки, както и закупуването пряко от тези субекти на публичното право на дългови инструменти от страна на ЕЦБ или НЦБ. В Договора е предвидено едно изключение от тази забрана: тя не се прилага спрямо кредитни институции – публична собственост, които, когато им се предоставят резерви от централна банка, следва да се третират по същия начин, както частните кредитни институции (чл. 101, параграф 2 от Договора). Освен това ЕЦБ и НЦБ могат да действат като фискални агенти в полза на горепосочените (чл. 21.2 от Устава) субекти на публичната власт. Приложното поле на забраната за пряко финансиране се уточнява подробно в Регламент (ЕО) 3603/93 на Съвета от 13 декември 1993 г. за уточняване на дефинициите за прилагане на забраните, посочени в чл. 104 и чл. 104б, параграф 1 от Договора⁸ (понастоящем чл. 101 и 103, параграф 1), от които става ясно, че забраната обхваща всякакъв вид финансиране на задължения на публичния сектор към трети лица.

Забраната за пряко финансиране е от изключително значение, за да се гарантира, че основната цел на паричната политика (а именно поддържането на ценова стабилност) не е застрашена. Нещо повече, финансирането на публичния сектор от страна на централната банка намалява натиска за спазване на бюджетната дисциплина. Следователно забраната трябва да се тълкува в широк контекст, за да се осигури точното ѝ прилагане с отделни ограничени изключения, съдържащи се в чл. 101, параграф 2 от Договора и Регламент (ЕО) 3603/93 на Съвета. Общият подход на ЕЦБ по отношение съответствието на националното законодателство на забраната беше първоначално развит в рамките на консултации на ЕЦБ с

⁸ ОВ L 332, 31.12.1993 г., с. 1.

държавите-членки относно национални законопроекти съгласно чл. 105, параграф 4 от Договора.⁹

НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО, ТРАНСПОНИРАЩО ЗАБРАНАТА ЗА ПРЯКО ФИНАНСИРАНЕ

По принцип не е необходимо да се транспонира в националното законодателство чл. 101 от Договора, допълнен от Регламент (ЕО) 3603/93 на Съвета, тъй като те са пряко приложими. Ако обаче разпоредбите на националното законодателство отразяват тези директно приложими разпоредби на Общността, те не могат да стесняват приложното поле на забраната за пряко финансиране, нито да разширяват предвидените от правото на Общността изключения. Например национално законодателство, което предвижда финансиране от страна на НЦБ от държава-

⁹ Някои от главните определящи становища на ЕПИ/ЕЦБ в тази област са:

- CON/95/8 от 10 май 1995 г. по запитване на Министерството на финансите на Швеция съгласно чл. 109е, параграф 6 от Договора за създаване на Европейската общност (Договора) и чл. 5.3 от Устава на ЕПИ (Устава) относно правителствения законопроект, налагащ забрана за пряко финансиране (Законопроекта);
- CON/97/16 от 27 август 1997 г. по запитване на Федералното министерство на финансите на Австрия съгласно чл. 109е, параграф 6 от Договора за създаване на Европейската общност (Договора) и чл. 5.3 от Устава на ЕПИ с допълнителни подробности в Решение 93/717/ЕО на Съвета от 22 ноември 1993 г. (Решението) относно федералния законопроект за участието на Австрия в Новото дългово споразумение с Международния валутен фонд;
- CON/2001/32 от 11 октомври 2001 г. по искане на Министерството на финансите на Португалия относно проект на указ-закон за изменение на правната рамка на кредитните институции и финансовите компании;
- CON/2003/27 от 2 декември 2003 г. по искане на Федералното министерство на финансите на Австрия относно федералния законопроект за Националната фондация за изследвания, технологии и развитие;
- CON/2005/1 от 3 февруари 2005 г. по искане на Министерството на икономиката и финансите на Италия относно законопроекта за изменение на Указ-закон № 7 от 25 януари 1999 г., заменен със Закон № 74 от 25 март 1999 г. относно неотложното уреждане на участието на Италия в интервенциите на Международния валутен фонд за преодоляване на тежки финансови кризи в страните-членки на фонда;
- CON/2005/24 от 15 юли 2005 г. по искане на Министерството на финансите на Чешката република относно законопроекта за обединяване на органите за надзор върху финансовите пазари;
- CON/2005/29 от 11 август 2005 г. по искане на Федералното министерство на финансите на Австрия относно федералния законопроект за изплащане на вноската на Австрия в управлявания от Международния валутен фонд доверителен фонд за засегнатите от природни бедствия развиващи се страни с нисък доход;
- CON/2005/50 от 1 декември 2005 г. по искане на централната банка на Словакия (*Národná banka Slovenska*) относно законопроект за изменение на Акт № 118/1996 Coll. за защита на банковите депозити и за някои последни изменения на отделни закони;
- CON/2005/60 от 30 декември 2005 г. по искане на централната банка на Литва (*Lietuvos bankas*) относно законопроект за изменение на Акта за *Lietuvos bankas*;
- CON/2006/4 от 27 януари 2006 г. по искане на централната банка на Кипър (*Central Bank of Cyprus*) относно законопроект за изменение на законите за централната банка на Кипър от 2002 г. и 2003 г.;
- CON/2006/15 от 9 март 2006 г. по искане на полския министър на финансите относно законопроект за надзора върху финансовите институции;
- CON/2006/17 от 13 март 2006 г. по искане на Министерство на финансите на Словения относно законопроект за изменение на Закона за централната банка на Словения (*Banka Slovenije*);
- CON/2006/23 от 22 май 2006 г. по искане на централната банка на Малта (*Central Bank of Malta*) относно законопроект за изменение на Закона за централната банка на Малта;

членка на финансови задължения към международни финансови институции (различни от МВФ, както е предвидено в Регламент (ЕО) 3603/93) или на трети държави, не съответства на забраната за пряко финансиране.

ФИНАНСИРАНЕ НА ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР ИЛИ НА НЕГОВИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ТРЕТИ СТРАНИ

Националното законодателство не може да изисква от НЦБ да финансира изпълнението на функции от страна на други субекти на публичния сектор или задължения на публичния сектор към трети лица. Например национално законодателство, оправомощаващо и изискващо от НЦБ да финансира съдебни и квазисъдебни органи, които са независими от НЦБ и осъществяват дейност от името на държавата, не съответства на забраната за пряко финансиране.

ПОЕМАНЕ НА ДЪЛГ НА ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР

Несъвместимо със забраната за пряко финансиране е национално законодателство, което в резултат на реструктуриране на национално равнище на определени задачи и отговорности (например прехвърляне върху НЦБ на определени надзорни функции, изпълнявани преди това от държавата или от независими публични власти или органи), изисква от НЦБ да поеме задълженията на независим до този момент орган на публичната власт, без да освобождава НЦБ от финансовите задължения, произтичащи от дейността, осъществявана по-рано от тези независими до този момент публични органи.

ФИНАНСОВО ПОДПОМАГАНЕ НА КРЕДИТНИ И/ИЛИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ

Национално законодателство, което предвижда финансиране от страна на НЦБ на кредитни институции за задачи, различни от тези на централна банка (като парична политика, платежни системи или операции за временно осигуряване на ликвидност), и по-специално за подпомагане на кредитни и/или други финансови институции в несъстоятелност, не съответства на забраната за пряко финансиране.

– CON/2006/58 от 15 декември 2006 г. по искане на централната банка на Малта (*Central Bank of Malta*) относно изменения в Закона за централната банка на Малта.

ФИНАНСОВО ПОДПОМАГАНЕ НА СХЕМИ ЗА ГАРАНТИРАНЕ НА ДЕПОЗИТИ И КОМПЕНСИРАНЕ НА ИНВЕСТИТОРИ

Директивата за схемите за гарантиране на депозити¹⁰ и директивата за схемите за компенсиране на инвеститори предвиждат, че разходите за финансиране на схеми за гарантиране на депозитите и за компенсиране на инвеститорите следва да се поемат съответно от самите кредитни институции и инвестиционни посредници.¹¹ Национално законодателство, което предвижда НЦБ да финансира национална схема на публичния сектор за гарантиране на депозити за кредитните институции или национална схема за компенсиране на инвеститори за инвестиционните посредници, е несъвместимо със забраната за пряко финансиране, освен ако не е краткосрочно, не е по повод извънредни ситуации, не е застрашена стабилността на системата и решенията не се вземат по преценка на НЦБ.

2.2.4.2 ЗАБРАНА ЗА ПРИВИЛЕГИРОВАН ДОСТЪП

В качеството си на публични власти НЦБ не могат да предприемат мерки за предоставяне на привилегирован достъп на публичния сектор до финансови институции, освен ако тези мерки не се основават на надзорни съображения. Освен това прилаганите от НЦБ правила за осребряване или предоставяне в залог на дългови инструменти не трябва да се използват като начин за заобикаляне на забраната за привилегирован достъп.¹² Законодателството на държавите-членки в тази област не може да създава такъв привилегирован достъп.

Настоящият доклад е съсредоточен върху съвместимостта между, от една страна, нормативните актове от националното законодателство, приети от НЦБ, и устройствените закони на НЦБ, и, от друга, залегналата в Договора забрана за привилегирован достъп. Въпреки това настоящият доклад не засяга оценката дали чрез позоваване на надзорни съображения законите, наредбите или административните актове се използват в държавите-членки като средство за

¹⁰ Съображение 23 от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити (ОВ L 135, 31.05.1994 г., с. 5).

¹¹ Съображение 23 от Директива 97/9/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 3 март 1997 г. относно схемите за обезщетяване на инвеститорите (ОВ L 84, 26.03.1997 г., с. 22).

¹² Виж чл. 3, параграф 2 и основание 10 от Регламент (ЕО) 3604/93 на Съвета от 13 декември 1993 г. за уточняване на дефинициите за прилагането на забраната за привилегирован достъп, посочена в чл. 104а (настоящ чл. 102) от Договора (ОВ L 332, 31.12.1993 г., с. 4).

заобикаляне на забраната за привилегирован достъп. Такава оценка е извън обхвата на настоящия доклад.

2.2.5 ЕДИННО ИЗПИСВАНЕ НА ЕУРОТО

Еурото е единната валута на държавите-членки, които са го приели. С цел да се подчертае това единство, правото на Общността изисква думата „euro“ да се изписва по един и същи начин в именителен падеж, единствено число във всички разпоредби в правото на Общността и в националното законодателство, като се има предвид съществуването на различни азбуки.

На срещата си, проведена в Мадрид на 15 и 16 декември 1995 г., Европейският съвет взе решение, че „европейската валута ще се нарича *euro*“, че „наименованието ... следва да бъде еднакво на всички официални езици на Европейския съюз, като се има предвид съществуването на различни азбуки“, и че „специфичното наименование „euro“ ще се използва вместо родовото понятие „ЕКЮ“, използвано в Договора за обозначаване на европейската парична единица“. Накрая Европейският съвет заключи: „Правителствата на 15-те държави-членки постигнаха общо съгласие, че това решение представлява съгласувано и окончателно тълкуване на съответните разпоредби от Договора.“ Това недвусмислено и окончателно споразумение, постигнато между държавните и правителствените ръководители на държавите-членки, залегна във всички правни актове на Общността, отнасящи се до еурото, където винаги се използва единното му изписване на всички официални езици на Общността. От изключително значение е фактът, че договореното от държавите-членки единно изписване на еурото се запазва и в паричното законодателство на Общността.¹³ Приетият наскоро Регламент (ЕО) 2169/2005 на Съвета от 21 декември 2005 г., изменящ Регламент (ЕО) 974/98 на Съвета относно въвеждането на еурото¹⁴, утвърждава правилното изписване на единната валута. На първо място, в Регламент (ЕО) 974/98 е казано, че

¹³ Виж Регламент (ЕО) 1103/97 на Съвета от 17 юни 1997 г. относно някои разпоредби, отнасящи се до въвеждането на еурото (ОВ L 162, 19.06.1997 г., стр. 1), Регламент (ЕО) 974/98 на Съвета от 3 май 1998 г. относно въвеждането на еурото (ОВ L 139, 11.05.1998 г., с. 1) и Регламент (ЕО) 2866/98 на Съвета от 31 декември 1998 г. относно валутните курсове към еурото на валутите на държавите-членки, които приемат еурото (ОВ L 359, 31.12.1998 г., стр. 1) – и трите документа са изменени през 2000 г. поради въвеждането на еурото в Гърция; виж също правни актове относно еуро монетите, приети от Общността през 1998 г. и 1999 г.

¹⁴ ОВ L 346, 29.12.2005 г., с. 1.

„наименованието на единната валута трябва да бъде еднакво“ на всички езици. На второ място, във всички езикови версии на Регламент (ЕО) 2169/2005 се използва думата „*euro*“.

През 2003 г. всички държави-членки ратифицираха Решението на Съвета от проведената на 21 март 2003 г. среща на равнище държавни и правителствени ръководители за изменение на чл. 10.2 от Устава на ЕСЦБ и ЕЦБ¹⁵, в който отново, но сега в правен акт, принадлежащ към първичното законодателство, наименованието на единната валута се изписва идентично във всички езикови версии.

Тази недвусмислена и окончателна позиция на държавите-членки е задължителна и за държавите-членки с дерогация. В чл. 5, параграф 3 на Акта относно условията за присъединяване е уредено, че „новите държави-членки са в същото положение като настоящите държави-членки по отношение на декларациите/резолуциите на Европейския съвет или Съвета или на други изразени от тях позиции, както и по отношение на тези, които засягат Общността или Съюза и са приети с общото съгласие на държавите-членки; и те съответно ще спазват принципите и насоките, произтичащи от тези декларации, резолюции или други позиции, и ще предприемат необходимите мерки, за да гарантират тяхното изпълнение“.

Въз основа на тези съображения и предвид изключителната компетентност на Общността да определя наименованието на единната валута всяко отклонение от това правило е несъвместимо с Договора и следва да бъде отстранено. Докато този принцип се прилага за всякакъв вид национално законодателство, оценката в главите, посветени на държавите, се концентрира върху устройствените закони на НЦБ и правните актове относно преминаването към еурото.

2.2.6 ПРАВНА ИНТЕГРАЦИЯ НА НЦБ В ЕУРОСИСТЕМАТА

Разпоредби в националното законодателство (по-конкретно устройствените закони на НЦБ, както и в други правни актове), които след приемането на еурото в съответната държава-членка възпрепятстват изпълнението на задачи, свързани с

¹⁵ ОВ L 83, 1.04.2003 г., с. 66.

Еуросистемата, или не са в съответствие с решения на ЕЦБ, са несъвместими с ефективното функциониране на Еуросистемата. Ето защо е необходимо да се измени националното законодателство, за да се постигне съответствие с Договора и Устава по отношение на задачите в рамките на Еуросистемата. С цел спазване на чл. 109 от Договора националното законодателство трябваше да бъде изменено така, че да постигне съответствие с него към датата на създаване на ЕСЦБ (що се отнася до Швеция) и към 1 май 2004 г. (що се отнася до държавите-членки, присъединили се към ЕС на тази дата). Въпреки това е необходимо нормативните изисквания за пълната правна интеграция на НЦБ в Еуросистемата да влязат в сила от момента, в който тя стане реалност, т.е. от датата, на която държавата-членка с дерогация приеме еурото.

Основните области, анализирани в настоящия доклад, са онези, в които нормативните разпоредби могат да възпрепятстват НЦБ при изпълнението на изискванията на Еуросистемата. Това включва разпоредби, които биха могли да попречат на НЦБ да вземе участие при провеждането на единната парична политика, определена от органите за вземане на решения на ЕЦБ, или да възпрепятстват управителите да изпълняват задълженията си на членове на Управителния съвет на ЕЦБ, или да не зачитат изключителните правомощия на ЕЦБ. Разграничават се следните области: цели на икономическата политика, задачи, финансови разпоредби, валутна политика и международно сътрудничество. В заключение се посочват и други области, в които е възможно да се наложи изменение на устройствените закони на НЦБ.

2.2.6.1 ЦЕЛИ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА ПОЛИТИКА

Пълната интеграция на НЦБ в Еуросистемата изисква нормативно определените им цели да бъдат съвместими с целите на ЕСЦБ, залегнали в чл. 2 на Устава. Това между другото означава, че е необходимо да бъдат изменени нормативните разпоредби с „национален привкус“ – например когато съществува нормативно задължение за провеждане на парична политика в рамките на общата икономическа политика на съответната държава-членка.

2.2.6.2 ЗАДАЧИ

В по-голямата си част задачите на НЦБ на държава-членка, приела еурото, се определят от Договора и Устава предвид статута на НЦБ като неразделна част от Еуросистемата. За да бъде спазен чл. 109 от Договора, е необходимо да се сравнят разпоредбите в устройствените закони на НЦБ относно техните задачи със съответните разпоредби в Договора и Устава и да бъдат отстранени всички несъответствия.¹⁶ Това е приложимо за всички разпоредби, които след приемането на еурото и за интегрирането в Еуросистемата представляват пречка за изпълнението на свързаните с ЕСЦБ задачи, и по-специално за разпоредбите, които не зачитат правомощията на ЕСЦБ по глава IV от Устава.

Всички национални правни разпоредби, свързани с паричната политика, следва да признават, че паричната политика на Общността е задача, която се изпълнява в Еуросистемата.¹⁷ Устройствозните закони на НЦБ може да съдържат определени разпоредби относно инструментите на паричната политика. В този случай те следва да бъдат сравнени със съответните разпоредби от Договора и Устава, за да се отстранят всякакви несъответствия между тях с цел спазване на чл. 109 от Договора.

Националните правни разпоредби, чрез които на НЦБ се дава изключителното право да емитира банкноти, следва да признават, че в съответствие с чл. 106, параграф 1 от Договора и чл. 16 от Устава след въвеждане на еурото Управителният съвет на ЕЦБ има изключителното право да разрешава емитирането на еуробанкноти. Националните правни разпоредби, които предоставят възможност на правителствата да оказват влияние по въпроси, като купюрите, производството, количествата и изтеглянето от обращение на еуробанкноти, следва също така, според случая, или да бъдат отменени, или да признаят правомощията на ЕЦБ по отношение на еуробанкнотите, определени в упоменатите по-горе разпоредби на Договора и Устава. Независимо от подялбата на отговорностите във връзка с монетите между правителствата и НЦБ съответните разпоредби следва да признават правомощията на ЕЦБ да одобрява обема на емисията от еуро монети след приемането на еурото.

¹⁶ Виж по-конкретно чл. 105 и 106 от Договора и чл. 3–6 и 16 от Устава.

¹⁷ Първо тире от чл. 105, параграф 2 от Договора.

По отношение управлението на валутните резерви¹⁸ всяка държава-членка, която е приела еурото и не е прехвърлила официалните си валутни резерви¹⁹ на своята НЦБ, нарушава Договора. Освен това правото на трето лице (например на правителство или парламент) да оказва влияние върху решенията на НЦБ относно управлението на официалните валутни резерви е несъвместимо с чл. 105, параграф 2, трето тире от Договора. В допълнение НЦБ следва да прехвърлят на ЕЦБ чуждестранни резервни активи в съотношение, пропорционално на дела им в записания капитал на ЕЦБ. Това означава, че не трябва да съществуват правни пречки за прехвърляне на чуждестранни резервни активи от НЦБ на ЕЦБ.

2.2.6.3 ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ

Предвидените в Устава финансови разпоредби съдържат правила относно финансовите отчети,²⁰ одита,²¹ алгоритъма за записване на капитала,²² прехвърлянето на чуждестранни резервни активи²³ и разпределянето на паричния доход.²⁴ НЦБ следва да са в състояние да изпълняват задълженията си във връзка с тези разпоредби и следователно всички несъвместими с тях национални разпоредби трябва да бъдат отменени.

2.2.6.4 ПОЛИТИКА НА ОБМЕННИЯ КУРС

Държава-членка с дерогация може да запази националното си законодателство, което предвижда, че политиката на обменния курс на държавата-членка е отговорност на правителството и предоставя на НЦБ консултативна и/или изпълнителна роля. Въпреки това към момента на приемане на еурото от държавата-членка в това законодателство трябва да бъде отразен фактът, че отговорността за политиката на обменния курс на Еурозоната се прехвърля на равнището на Общността в съответствие с чл. 111 от Договора. Съгласно чл. 111 определянето на

¹⁸ Трето тире на чл. 105, параграф 2 от Договора.

¹⁹ С изключение на текущите салда в чуждестранна валута, които правителствата на държавите-членки могат да задържат в съответствие с чл. 105, параграф 3 от Договора.

²⁰ Чл. 26 от Устава.

²¹ Чл. 27 от Устава.

²² Чл. 28 от Устава.

²³ Чл. 30 от Устава.

²⁴ Чл. 32 от Устава.

тази политика е отговорност на Съвета на ЕС, който работи в тясно сътрудничество с ЕЦБ.

2.2.6.5 МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

С оглед приемането на еурото националното законодателство трябва да бъде съвместимо с чл. 6.1 от Устава, в който е предвидено ЕЦБ да определя начина на представителство на ЕСЦБ в областта на международното сътрудничество, свързано с възложените на Еуросистемата задачи. Освен това националното законодателство следва да позволява на НЦБ да участват в международни финансови институции след одобрение от страна на ЕЦБ (чл. 6.2 от Устава).

2.2.6.6 ДРУГИ

В допълнение към разгледаните по-горе въпроси в отделни държави-членки е необходима промяна на националното законодателство в други области (например в областта на клиринговите и платежните системи и обмена на информация).

3 ПРЕГЛЕД ПО ДЪРЖАВИ

3.1 КИПЪР

През референтния период 12-месечният среден темп на ХИПЦ-инфлация в Кипър бе 2.0%, което е доста под залегналата в Договора референтна стойност от 3.0%. Въз основа на последните налични данни 12-месечният среден темп на ХИПЦ-инфлация се очаква да отбележи лек спад през следващите месеци.

В Кипър ХИПЦ-инфлацията се задържа на умерени равнища за доста дълъг период от време и относително висока инфлация се наблюдаваше само спорадично. В периода 1997–2006 г. тя се колебаеше предимно между 2% и 3%, но през 2000 г. и 2003 г. нарасна съответно до 4.9% и 4.0%, което бе обусловено до голяма степен от значителното поскъпване на енергоносителите и храните и от свързаното с процесите на хармонизация в ЕС постепенно повишаване акцизите на горивата и на ДДС-ставката от 10% на 15% през 2002–2003 г. В дългосрочен план динамиката на инфлацията се дължи на провеждането на редица значими решения в областта на икономическата политика и най-вече на дългогодишната традиция в поддържането на режим на обвързан обменен курс, въведен през 1960 г. От 1992 г. кипърската лира бе обвързана към екуто, а по-късно към еурото, като на 2 май 2005 г. Кипър се присъедини към Механизма на обменните курсове II с нормален диапазон на колебание от $\pm 15\%$. Либерализирането на стоковите пазари и на свързаните отрасли също допринесе за сравнително умерените равнища на инфлация. За разлика от тях фискалната политика от 1996 г. насам като цяло не благоприятстваше стабилността на цените, макар че през последните години приносът ѝ бе положителен. В периода 1998–2001 г. общата сравнително овладяна динамика на инфлацията следва да се разглежда на фона на устойчивия икономически растеж, който в реално изражение се движеше най-вече около 5%. През 2002 г. и 2003 г. той спадна на около 2% и се повиши отново през 2004–2006 г. до почти 4%. Равнището на безработица остана сравнително ниско, макар и с леко повишение от 2002 г. насам, а пазарът на труда в Кипър бе сравнително гъвкав. След особено ускорено нарастване на работните заплати през 2002 г. и 2003 г., най-вече в публичния сектор, през следващите две години натискът за повишаването им значително намаля, което доведе до умерено увеличение на разходите за труд на единица продукция. Цените на вноса

периодично се колебаеха, като след 2003 г. отбелязаха известно покачване в резултат от по-високите цени на петрола. В началото на 2006 г. ХИПЦ-инфлацията постепенно се повиши, достигайки през август 2.7%, а през март 2007 г. спадна до 1.4% в резултат на по-умерените цени на енергоносителите.

Съгласно последните прогнози за инфлацията на големите международни институции в бъдеще тя ще варира от 1.3% до 2.1% през 2007 г. и от 1.9% до 2.1% през 2008 г. Рисковете при прогнозната инфлация са предимно от засилването ѝ и са свързани с породеното от процеса на хармонизация в ЕС увеличение на ниските ДДС-ставките за някои стоки и услуги, което се очаква да увеличи инфлацията с около 1 пр.п., с възможно вторично влияние на предишно и очаквано нейно бъдещо увеличение и с евентуална неблагоприятна динамика на цените на петрола и на работните заплати на фона на бързото нарастване на вътрешното търсене и кредитиране. Понижаването на лихвените проценти по кредитите в местна валута до нивото им в Еурозоната и намаляването на задължителните минимални резерви на парично-финансовите институции могат да породят допълнителен риск от увеличение на инфлацията. Рисковете за влошаване са свързани с устойчивото влияние на либерализацията в сектори като телекомуникации и енергетика, с ограничаване нарастването на заплатите в публичния сектор и със засилване притока на работна ръка, които могат да доведат до натиск за ограничаване растежа на работните заплати и до благоприятна динамика на цените на петрола. Допълнителен неблагоприятен риск може да възникне вследствие евентуално отслабване на международното търсене и поради неговото отражение върху износа на туристически продукти.

Понастоящем относно Кипър не е обсъждано решение на Съвета за наличие на прекомерен дефицит. За референтната 2006 г. е регистриран бюджетен дефицит от 1.5% от БВП, т.е. доста под референтната стойност. За 2007 г. Европейската комисия прогнозира дефицит от 1.4% от БВП. Съотношението *дълг на сектор „Държавно управление“/БВП* през 2006 г. спадна до 65.3%, а за 2007 г. се предвижда да се понижи допълнително до 61.5%, като по този начин остане над референтната стойност от 60%. Кипър трябва да продължи консолидацията, за да постигне средносрочната цел, залегнала в Пакта за стабилност и растеж, която в Програмата за сближаване от декември 2006 г. бе определена като дефицит в размер на 0.5% от БВП, изчистен от влиянието на съответната фаза на бизнес цикъла, без да се отчитат временните мерки. Що се отнася до другите бюджетни фактори, през

2006 г. това съотношение на дефицита не надхвърли съотношението *разходи за публични инвестиции/БВП*.

Според прогнозите на Комитета за икономическа политика на ЕС и на Европейската комисия се очаква в Кипър значително да нараснат публичните разходи, свързани със застаряването на населението – до 11.8 пр.п. от БВП през периода 2004–2050 г. – най-голям дял сред всички държави – членки на ЕС. Този проблем ще бъде решен по-лесно, ако публичните финанси бъдат осигурени с достатъчно възможности за маневриране преди влошаването на демографската ситуация.

Кипърската лира участва в Механизма на обменните курсове II от 2 май 2005 г., т.е. в двегодишния референтен период от май 2005 г. до април 2007 г. Централният курс на валутата бе определен на 0.585274 лири за еуро – курсът, по който лирата бе едностранно обвързана към еурото в началото на 1999 г. – с диапазон на колебание от $\pm 15\%$. Споразумението за участие в Механизма на обменните курсове II бе сключено въз основа на твърди ангажименти от страна на кипърските власти в различни области на икономиката. След присъединяването си към Механизма на обменните курсове II Кипър продължи да води политика на стабилен обменен курс спрямо еурото. Лирата остана близо до централния курс от положителната страна на диапазона, като отбелязваше и много ниска колебливост. В същото време към края на разглеждания период лихвеният диференциал между краткосрочните лихвени проценти и тримесечния *EURIBOR* постепенно се стопи. Както двустранно спрямо еурото, така и ефективно реалният обменен курс на кипърската лира беше близък до исторически средните стойности, изчислявани от януари 1996 г. и от въвеждането на еурото през 1999 г. По отношение на други външни процеси Кипър почти постоянно отчита общо по текущата и по капиталовата сметка на платежния си баланс дефицит, който понякога е значителен. През последните години този дефицит нарасна – от 2.0% от БВП през 2003 г. до 5.9% от БВП за 2006 г. – главно поради растящия стоков дефицит, докато активният търговски баланс при услугите остана почти непроменен. Дефицитът се финансираше предимно от нетните входящи потоци преки инвестиции (отчасти от реинвестирани печалби) и от притока от капитал под формата на *други инвестиции*, състоящи се главно от депозити и кредити на нерезиденти. Тъй като през 2004–2006 г. притокът на капитал превишаваше дефицита по текущата и капиталовата сметка, в този период Кипър успя да формира официални резервни активи.

Нивото на дългосрочните лихвени проценти в страната през референтния период бе 4.2%, оставайки доста под референтната стойност от 6.4% съгласно критерия за лихвените проценти. Като цяло през последните години дългосрочните лихвени проценти в Кипър и техният диференциал спрямо доходността на държавните облигации в Еурозоната се понижиха.

В заключение в бъдеще за Кипър ще бъде важно да продължи по пътя на устойчива и надеждна фискална консолидация, основана на структурни мерки, както и да подобри изпълнението на бюджета, намалявайки съществено високия си коефициент на дълга. Особено важно е, най-вече в публичния сектор, да бъде поддържана политика на умерено нарастване на работните заплати, съобразено с растежа на производителността на труда, с условията на трудовия пазар и с развитието в конкурентни държави. Освен това от съществено значение е да се пристъпи към структурни реформи на стоковия и на трудовия пазар. Така например механизмът за индексирание на заплатите и на някои социални плащания (инфлационни индексации) трябва да се ревизира, за да бъдат намалени рисковете, свързани с инерцията на инфлацията. Такива структурни реформи не само ще направят икономиката по-устойчива на шокове, но и ще създадат най-добри условия за устойчиво нарастване на заетостта. И накрая, възможното повторно политическо обединяване на Кипър би породило допълнителни структурни и фискални предизвикателства в зависимост от конкретните икономически и бюджетни договорености.

След последните изменения в Закона за централната банка на Кипър (*Central Bank of Cyprus*) законодателната уредба на централната банка на Кипър е приведена в съответствие с изискванията на Договора и Устава относно третия етап от ИПС.

Cyprus - Economic indicators of convergence (excluding the exchange rate criterion)

	HICP inflation ¹⁾	Long-term interest rate ²⁾	General government surplus (+) or deficit (-) ³⁾	General government gross debt ³⁾
2005	2.0	5.2	-2.3	69.2
2006	2.2	4.1	-1.5	65.3
2007	2.0	4.2	-1.4	61.0
Reference value ⁴⁾	3.0%	6.4%	-3%	60%

Sources: ECB, Eurostat and European Commission.

(Note: Best performing countries in terms of price stability are: Finland, Poland, Sweden)

1) Annual average percentage change. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.

2) In percentages, annual average. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.

3) As a percentage of GDP. Projections for 2007 as notified by Member States in spring 2007 [European Commission projections for 2007].

4) Reference value refers to the period April 2006 to March 2007 for HICP inflation and long-term interest rates and to the year 2006 for general government deficit and debt.

Кипър – икономически показатели за сближаване (без критерия за обменен курс)

ХИПЦ-инфлация¹⁾

Дългосрочен лихвен процент²⁾

Излишък (+)/дефицит (-) на сектор „Държавно управление“³⁾

Брутен дълг на сектор „Държавно управление“³⁾

Референтна стойност⁴⁾

Източници: ЕЦБ, Евростат и Европейската комисия.

(Забележка: Държавите с най-добри показатели за ценова стабилност са Полша, Финландия и Швеция.)

1) Средногодишно процентно изменение. Данните за 2007 г. се отнасят за периода април 2006 г. – март 2007 г.

2) Процент годишно, средни стойности за периода. Данните за 2007 г. се отнасят за периода април 2006 г. – март 2007 г.

3) Дял от БВП, %. Прогнози за 2007 г., представени от държавите-членки през пролетта на 2007 г. [Прогнози на Европейската комисия за 2007 г.]

4) Референтната стойност се отнася за ХИПЦ-инфлацията и за дългосрочните лихвени проценти за периода април 2006 г. – март 2007 г. и за дефицита и дълга на сектор „Държавно управление“ за 2006 г.

3.2 МАЛТА

През референтния период Малта постигна 12-месечен среден темп на ХИПЦ-инфлация от 2.2%, което е доста под залегналата в Договора референтна стойност от 3.0%. Въз основа на последните налични данни през следващите месеци се очаква 12-месечният среден темп на ХИПЦ-инфлация да продължи да спада.

ХИПЦ-инфлацията в Малта се запази на относително стабилни нива за доста дълъг период от време, като през 1999–2006 г. се колебаеше главно между 2% и 3%. Фактът, че тя остана сравнително стабилна за дълъг период от време, се дължи на избраната икономическа политика и най-вече на решението след обявяването на независимостта на Малта през 1964 г. да се поддържа режим на обвързан обменен курс, през по-голямата част от периода спрямо кошница от валути. От 2 май 2005 г.

малтийската лира участва в Механизма на обменните курсове II и съответно е обвързана към еурото. През последните няколко години фискалната политика също допринасяше в по-голяма степен за постигането на ценова стабилност. След период на силен икономически растеж през 90-те години на миналия век от 2001 г. насам промишленото производство забави средния си темп на прираст, а в две последователни години отбеляза съкращаване на производството. Тази икономическа стагнация се дължеше на съчетание на външни фактори, свързани отчасти със засилената конкуренция на основните експортни пазари на Малта, и на вътрешни фактори, например временното влияние на структурните реформи в промишлеността. В последно време се забелязваше постепенно икономическо оживление, започнало през 2005 г. и продължило и през 2006 г., но натискът от страна на търсенето върху цените остана ограничен. Годишният темп на ХИПЦ-инфлацията намаля осезаемо към края на 2006 г. и в началото на 2007 г. остана на ниски нива. След като достигна върхова стойност от около 3.5% в средата на 2006 г., тя спадна малко под 1% през последните два месеца на 2006 г. и достигна 0.5% през март 2007 г. Спадът на инфлацията в края на 2006 г. се дължеше предимно на отшумяващото влияние на предишното поскъпване на енергоносителите, което се отрази сравнително силно върху инфлацията в Малта.

Съгласно последните прогнози за инфлацията на големите международни институции тя ще варира от 1.4% до 2.4% за 2007 г. и от 2.1% до 2.3% за 2008 г. Рисковете за възможното ѝ повишаване са свързани главно с потенциално ново поскъпване на енергоносителите в световен мащаб. Освен това наблюдаваният сега ускорен растеж на кредитирането, макар и не толкова силен, колкото в други държави с по-слабо развити финансови пазари, трябва внимателно да бъде следен. Намаляващите рискове по отношение на прогнозната инфлация са свързани с влиянието на засилващата се конкуренция на някои стокови пазари, например при търговията на дребно с хранителни стоки и при въздушния транспорт, и с полаганите понастоящем усилия за усъвършенстване на нормативните и административните процедури в публичния сектор.

Относно Малта е прието решение на Съвета за наличие на прекомерен дефицит. За 2006 г. обаче тя отчете бюджетен дефицит в размер на 2.6% от БВП, т.е. под референтната стойност. Временните мерки в областта на фискалната политика доведоха през 2006 г. до съкращаване на дефицита с 0.7% от БВП. Без тях за 2006 г.

той би бил 3.3% от БВП. Европейската комисия прогнозира намаляването му до 2.1% от БВП за 2007 г. Съотношението *дълг на сектор „Държавно управление“/БВП* спадна до 66.5% през 2006 г. и се прогнозира за 2007 г. да достигне 65.9%, като остане над референтната стойност от 60%. Ако постигне средносрочната цел, залегнала в Пакта за стабилност и растеж, която в Програмата за сближаване от декември 2006 г. бе определена като балансиран бюджет, коригиран по отношение влиянието на бизнес цикъла, без да се отчитат временните мерки, Малта трябва да продължи консолидацията. Що се отнася до другите бюджетни фактори, през 2006 г. съотношението на дефицита не превиши съотношението *разходи за публични инвестиции/БВП*.

Според прогнозите на Комитета за икономическа политика на ЕС и на Европейската комисия се очаква до 2020 г. Малта да увеличи с 2.2 пр.п. от БВП публичните разходи, свързани със застаряването на населението, след което до 2050 г. тези разходи да спаднат до 0.3 пр.п. Макар че тези прогнози не отчитат реформата на пенсионното осигуряване в публичния сектор, приета през декември 2006 г. от Камарата на представителите, според предварителна оценка на Европейската комисия реформата не е подобрила изгледите за дългосрочна устойчивост на публичните финанси. Този проблем ще бъде решен по-лесно, ако публичните финанси разполагат с достатъчно възможности за маневриране преди влошаването на демографската ситуация.

Малтийската лира участва в Механизма на обменните курсове II от 2 май 2005 г., т.е. в двегодишния референтен период между май 2005 г. и април 2007 г. Централният курс на валутата е определен на 0.429300 лири за еуро – пазарния курс в момента на присъединяването – с нормален диапазон на колебание от $\pm 15\%$. С присъединяването към механизма малтийската лира бе повторно обвързана към еурото след предишното споразумение за кошница от валути (която включваше еурото, британската лира и щатския долар). Споразумението за участие в Механизма на обменните курсове II се основаваше на твърди ангажименти от страна на малтийските власти в различни области на икономическата политика. В съответствие с първоначалното заявление при влизането си в Механизма на обменните курсове II малтийските власти поддържаха обменния курс на малтийската лира на централния ѝ курс към еурото. Лихвеният диференциал между краткосрочните лихвени проценти и тримесечния *EURIBOR* намаля през 2006 г. и в края на първото тримесечие на 2007 г. остана на ниво от 0.2 пр.п. Както двустранно спрямо

еврото, така и ефективно реалният курс на малтийската лира през март 2007 г. бе близко до исторически средните стойности, изчислявани от януари 1996 г. и от въвеждането на еурото през 1999 г. По отношение на други външни процеси от 1997 г. Малта отчиташе общо по текущата и капиталовата сметка на платежния си баланс дефицит, който понякога достигаше значителни размери. През 2004 г. и 2005 г. той бе 4.9% от БВП, преди да намалее до 3.3% през 2006 г. От 2003 г. потоците преки инвестиции превишаваха дефицита, а входящите капиталови потоци под формата на *други инвестиции* се уравниваха в голяма степен от значителните нетни портфейлни изходящи потоци. Както през 2005 г., така и през 2006 г. Малта успя да формира официални резервни активи.

Нивото на дългосрочните лихвени проценти в Малта през референтния период бе 4.3%, което е доста под референтната стойност от 6.4% съгласно критерия за лихвените проценти. През последните години малтийските дългосрочни лихвени проценти и техният диференциал спрямо доходността на държавните облигации в Еурозоната като цяло се понижиха.

Накрая, в бъдеще за Малта ще бъде важно да продължи да следва пътя на устойчива и надеждна фискална консолидация, както и да подобри изпълнението на бюджета си, намалявайки съществено високия си коефициент на дълга. Извънредно важно е както в публичния, така и в частния сектор да бъде провеждана политика на умерено нарастване на работните заплати, съобразено с растежа на производителността на труда, с условията на трудовия пазар и с развитието в конкурентни държави. Необходимо е да бъдат положени усилия за преодоляване на структурните ограничения пред икономическия растеж и за разкриване на нови работни места, най-вече чрез насърчаване на трудовото участие. Ключова роля тук играят засилването на конкуренцията на стоковите пазари и подобряване функционирането на трудовия пазар. Такива мерки ще допринесат и за постигане на по-голяма гъвкавост на пазарите, а следователно и ще улеснят приспособимостта към евентуални шокове по отношение на страната като цяло или на отделен промишлен отрасъл. Способността да се абсорбират такива шокове е особено важна предвид относително високата степен на специализация на икономиката. Тези мерки ще спомогнат и за изграждане на благоприятстваща ценовата стабилност среда и ще насърчат конкурентоспособността и увеличаването на заетостта.

С последните изменения в Закона за централната банка на Малта (*Central Bank of Malta*) законодателната уредба на централната банка на Малта е приведена в съответствие с изискванията на Договора и Устава относно третия етап от ИПС.

Malta - Economic indicators of convergence
(excluding the exchange rate criterion)

	HICP inflation ¹⁾	Long-term interest rate ²⁾	General government surplus (+) or deficit (-) ³⁾	General government gross debt ³⁾
2005	2.5	4.6	-3.1	72.4
2006	2.6	4.3	-2.6	66.5
2007	2.2	4.3	-1.9	66.0
Reference value ⁴⁾	3.0%	6.4%	-3%	60%

Sources: ECB, Eurostat and European Commission.

(Note: Best performing countries in terms of price stability are: Finland, Poland, Sweden)

1) Annual average percentage change. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.

2) In percentages, annual average. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.

3) As a percentage of GDP. Projections for 2007 as notified by Member States in spring 2007 [European Commission projections for 2007].

4) Reference value refers to the period April 2006 to March 2007 for HICP inflation and long-term interest rates and to the year 2006 for general government deficit and debt.

Малта – икономически показатели за сближаване
(без критерия за обменен курс)

ХИПЦ-инфлация¹⁾

Дългосрочен лихвен процент²⁾

Излишък (+)/дефицит (-) на сектор „Държавно управление“⁽³⁾

Брутен дълг на сектор „Държавно управление“⁽³⁾

Референтна стойност⁴⁾

Източници: ЕЦБ, Евростат и Европейската комисия.

(Забележка: Държавите с най-добри показатели за ценова стабилност са Полша, Финландия и Швеция.)

1) Средногодишно процентно изменение. Данните за 2007 г. се отнасят за периода април 2006 г. – март 2007 г.

2) Процент годишно, средни стойности за периода. Данните за 2007 г. се отнасят за периода април 2006 г. – март 2007 г.

3) Дял от БВП, %. Прогнози за 2007 г., представени от държавите-членки през пролетта на 2007 г. [Прогнози на Европейската комисия за 2007 г.]

4) Референтната стойност се отнася за ХИПЦ-инфлацията и дългосрочните лихвени проценти за периода април 2006 г. – март 2007 г. и за дефицита и дълга на сектор „Държавно управление“ за 2006 г.

ISSN 1830608-X

9 771830 608001